

Әдебиеттер

1. Радионова К.П. Клостридиозы сельскохозяйственных животных / К.П. Радионова, О.В. Карабанова // Ветеринария сельскохозяйственных животных. 2010 - №9. - С. 12-14.
2. Barth H. Binary bacterial toxins: Biochemistry, Biology, and applications of common Clostridium and Bacillus proteins / H. Barth, K. Aktories, M.R. Popoff, B.G. Stiles // Microbiol. & Mol. Biol. Rev. 2004. - 68 - 3 - P. 373402.
3. Практикум по ветеринарной микробиологии и иммунологии. Костенко Т.С., Радионова В.Б., Скородумов Д.И. М.: Колос, 2001. 3. Клиническая иммунология: Учебник /Под ред. Караулова А.В. – М.: МИА, 1999. 4. Сидоров М.А., Скородумов Д.И., Федотов В.Б. С.34-37.
4. Шевченко А.А., Шевченко Л.В., Черных О.Ю., Шевкопляс В.Н. Лабораторная диагностика инфекционных болезней животных. – Краснодар. 2009. С.29-30.

Алибаева М.Ж., Орынтаев К.Б.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ ВОЗБУДИТЕЛЯ ЭНТЕРОТОКСЕМИИ ОВЕЦ БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИМИ МЕТОДАМИ

Резюме В статье приведены данные исследования патматериалов, полученных от павших животных. Авторы методом бактериологического, серологического исследования выделили и идентифицировали, а также определили типовую принадлежность возбудителя.

Ключевые слова: Энтеротоксемия, патогенные клостридии, «мягкая почка», остроетечение болезни, биопроба, Китт-Тароцци.

Alibaeva M.J., Oryntaev K.B.

IDENTIFICATION OF VOZBUDITELYA ENTEROTOKSEMY OF SHEEP BY BACTERIOLOGICAL METHODS

These researches of the patmaterial received from the fallen animals are given in article. Authors allocated with method of bacteriological, serologicheskyy research and identified diseases, and also defined standard accessory of the activator.

Keywords: Enterotoksemiya, pathogenic klostridiya, «soft kidney», sharp course of disease, biological test, Kitt-Tarozz.

ӘОЖ: 619:616:084

Алмұратова А.Б., Сиябеков С.Т., Тұрыспаева Ш.Д.,
Биімбетов М.Н., Тлеуалиева Т.Е.

Қазақ ұлттық аграрлық университеті

ФЛЮОРОЗБЕН АУЫРҒАН ҚОЙЛАРДЫҢ МОРФО-БИОХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ИММУНОМОДУЛЯТОР ТИМАЛИННІҢ ӘСЕРІ

Аңдатпа

Бұл мақалада Жамбыл облысы өңірінде орналасқан шаруа қожалығында флюорозбен ауырған қойларға иммуномодулятор тималинді қолданып, оның ауру мал организмнің

қорғаныс факторларының белсенділігіне әсерін және морфологиялық көрсеткіштерінің динамикасын ғылыми-зерттеу нәтижелері көрсетілген.

Кілт сөздер: флюороз, гомеостаз, тималин, гематология, морфология, фондық көрсеткіштер, тәжірибелік топ, бақылау тобы.

Кіріспе

Мал шаруашылығын жедел қарқынмен дамытуда, әсіресе олардан алынатын өнімнің мөлшері мен сапасын арттыруда минералды заттармен байытылған азық сапасының алатын орны ерекше.

Эндемиялық (Morbi endemica), энзоотиялық (Morbi enzootica) аурулар белгілі аймақтарда (провинцияларда) кездеседі. Олардың биохимиялық аурулар деп аталу себебі топырақта, суда және өсімдіктерде тіршілікке қажетті химиялық заттардың тапшылығымен немесе шектен тыс болуымен сипатталады. Геохимиялық аймақтар ілімін, мал организмінің химиялық құрамы (ағзасының жер қыртысы) құрамымен тығыз өзара байланысын академик В.И. Вернадский зерттеген [1, 2]. Биохимиялық аймақтарды және биогеохимиялық эндемияны А.П. Виноградов ғылымға енгізген. Биохимиялық аудандастыру сыртқы ортадағы химиялық элементтердің өзара байланысына негізделген және малдар мен адамдарда эндемиялық аурулардың пайда болуын жүзеге асырады [3].

Эндемиялық аурулар көп жағдайда созылмалы түрде өтеді, әсіресе оларды аурудың ерте дамуында диагностикалау қиын. Диагноз қойғанда жергілікті жерде эндемиялық аурулар бар жоғын, малды азықтандыру түрін, олардың микроэлементтермен қамтамасыз етілуін, климаттық факторларды, қанды, малдың түрін, сүтті т.б. биологиялық субстрактарды зерттеу нәтижелерін есептейді

Иммуномодулятор тималиннің емдік қасиеттері және олардың биологиялық, химиялық құрамын зерттеу, пайдалану әдістері әртүрлі ғылыми басылымдарда нақты деректермен баяндалған [4, 5].

Материалдар мен әдістер

Ғылыми тәжірибе жұмыстары Жамбыл облысы Жамбыл ауданына қарасты «Ойсыл-қара» жеке шаруа қожалығында жүргізілді. Тәжірибеге флюороз аурумен ауырған қойлар алынды. Қойлар 2 топқа бөлінді: тәжірибе және бақылау. Бақылау тобындағы қойларға кальций глицерофосфат 0,05 г/кг және тетравит витамині бұлшық етке егілді, ал тәжірибе тобындағы қойларға осы аталған емге қосымша күнделікті 5 күн бойы иммуномодулятор тималин егіліп отырды.

Зерттелінетін қан келесі ретпен жоғарыда көрсетілген: медикаменттер мен тималин қабылдағанға дейін және қабылданғаннан кейінгі 7, 14, 21, 28-ші тәуліктерінде алынды.

Қанның морфологиялық көрсеткіштерін зерттеу Қазақ ғылыми-зерттеу ветеринариялық институтының «Тағам қауіпсіздігі» зертханасында MS4 автоматты гематологиялық анализатор (Франция) көмегімен жүзеге асырылды.

Анықталған нәтижелер 1-кестеде көрсетілген. Сапа бақылауы: қан Еуропа стандарттарына сәйкес үш сатылы бақылау бойынша анықталды.

Зерттеу нәтижелері және талдау

Алынған зерттеу нәтижелері 1-кестеде көрсетілген. Көрсеткіштер препараттарды пайдаланғанға дейін екі топтағы қойлардың фондық ағымдағы мәліметтері бірдей болғандығын көрсетті. Зерттелінетін көрсеткіштердің өзгерістері зерттеудің келесі мерзімдерінде байқалды. Тәжірибе тобындағы қойлардың лейкоциттері (WBS) 7,14,21 және 28-ші тәуліктерде бақылау тобындағыларға қарағанда, тиісінше 5,9; 18,4; 28,6 және 50,1%-ға жоғарылады. Тәжірибе тобындағы жануарларда лимфоциттердің (LYM) мөлшері бақылау тобына қарағанда тиісінше 3,0; 4,3; 5,3 және 4,1%-ға жоғарылағандығы байқалды [$P<0,01$; $P<0,05$; $P<0,001$].

Моноциттердің (MON) мөлшері тәжірибе тобындағы жануарларда бақылау тобына қарағанда тиісінше 6,9; 20,1; 30,1 және 19,1%-ға көтерілді. Зерттеудің 7-ші тәулігінде гранулоциттердің концентрациясы тәжірибе тобында бақылау тобымен салыстырғанда 6,8%-ға, ал 14,21, 28-ші тәуліктерде тиісінше 1,1; 1,6 және 1,6%-ға жоғарылағандығы анықталды ($P<0,01$; $P<0,05$; $P<0,001$).

Зерттеу мерзімінің 7, 14, 21 және 28-ші тәуліктерінде эритроциттердің деңгейі тәжірибе тобындағы қойларда бақылау тобымен салыстырғанда, тиісінше 15,3; 31,5; 49,4 және 76,6%-ға жоғарылағандығы байқалды. Эритроциттердің орташа көлемі (MCV) тәжірибелік жануарларда бақылау тобына қарағанда біршама жоғары болатындығы белгілі болды.

Гематокрит көлемі (Hct) тәжірибелік қойларда бақылау тобымен салыстырғанда жоғары екендігі анықталды. Сонымен, жоғарыда аталған мерзімде гематокрит көлемі тәжірибе тобындағы қойларда бақылау тобына қарағанда тиісінше 28,8; 37,5; 47,9 және 62,1%-ға көтерілді. Эритроциттегі гемоглобиннің орташа мөлшері (MCH) тәжірибелік топта бақылау тобымен салыстырғанда көбірек болды және ол 9,1-ден 12,46 гр/% аралығында болды, ал эритроциттегі гемоглобиннің орташа концентрациясы тәжірибелік топта 28,60-тан 36,32%-да, ал бақылау тобында 28,48-ден 31,83% аралығында болатындығы нақты деректермен дәлелденді ($P<0,01$; $P<0,05$).

Зерттеудің 7, 14, 21 және 28-ші тәулігінде тромбоциттердің анизацитозы тәжірибе тобындағы жануарларда 13,70-тен 17,74%-ға, бақылау тобында тиісінше 13,63-тен 16,98%-ға көтерілді ($P<0,05$).

Зерттеудің 7, 14, 21 және 28-ші тәулігінде зерттелінетін гемоглобиннің мөлшері тәжірибелік жануарлар тобында бақылаудағы топқа қарағанда тиісінше 1,0; 18,2; 24,2 және 32,4%-ға көтерілді ($P<0,05$).

Тромбоциттердің концентрациясы (PLT) зерттеудің барлық мерзімдерінде зерттелген топтарда жоғарылап отырды, бірақ тәжірибелік топтағы қойларда айқын түрде байқалды. Жоғарыда көрсетілген зерттеу күндері тәжірибелік топтағы қойларда тромбоциттердің дәрежесі бақылау тобына қарағанда тиісінше 70,5; 60,0; 65,1 және 53,1%-ға көтерілді. Тромбоциттердің орташа көлемі (MPV) тәжірибелік топтағы қойларда 6,70-тен 8,98%, ал бақылау тобында 7,85-тен 8,84% арасында болды ($P<0,01$; $P<0,05$; $P<0,001$).

Анизацитоз көрсеткіштері (PDW) жоғарыда көрсетілген зерттеу мерзімдеріне сай тәжірибелік топта тиісінше 14,8; 12,9; 17,5 және 16,1% болды.

Алынған қанның морфологиялық көрсеткіштері тәжірибелік топтағы қойларда айқын көтерілді. Осылайша, лейкоциттер мөлшері 6,47-тен 9,75 M/mm^3 -ға; лимфоциттер 51,6-дан 54,32%-ға; моноциттер-5,98-ден 7,78%-ға; гранулоциттер-30,42-ден 35,4%-ға; эритроциттер-7,24-тен 12,57 M/mm^3 -ке; гематокрит-21,64-тен 35,08-ге; гемоглобин-8,90-нан 11,78g/dl-ге; анизацитоз көрсеткіші-8,61-ден 10,12%-ға көтерілді. Зерттеу барысы нәтижесінде алынған морфологиялық көрсеткіштер концентрациясының ең көп мөлшерде жоғарылауы зерттеудің 14-ші және 21-ші тәуліктерінде тіркелді. Бақылау тобындағы қойлардың морфологиялық көрсеткіштері тәжірибе тобына қарағанда салыстырмалы түрде біршама төмен болды.

Қорытынды

Жоғарыда алынған мәліметтерді қорытындылай келе кальций глицерофосфат 0,05 г/кг мөлшерінде тетравит витаминдерімен бірге және егілген иммуномодулятор тималин қанның морфологиялық көрсеткіштеріне қуаттандыратын әсер ететіндігі анықталды. Тималиннің имуноқуаттандырғыш әсерін оның құрамындағы биобелсенді заттардың бар болуымен түсіндіруге болады.

Әдебиеттер

1. Ығылманұлы Ө. Ветеринариялық патологиялық анатомия, «Полиграфия Сервис», Алматы, 2010 ж.
2. Казиев Ж.І., Сиябеков С.Т., Жануарлардың экологиялық эндемиялық аурулары., Алматы, «Нұр-Принт», 2010 ж.
3. Авцын А.П., Жаворонков А.А., Патология флюороза. Новосибирск. Наука, 1981
4. Калиев С. Емдік рецептер энциклопедиясы, Алматы, 2010.
5. Федоров Ю.Н. Имунокоррекция: применение и механизм действия имуномодулирующих препаратов. // Ветеринария.. – 2005. - №2. -№. 3-6.

Альмуратова А.Б., Сиябеков С.Т., Турыспаева Ш.Д., Бимбетов М.Н., Тлеуалиева Т.Е.

ВЛИЯНИЕ ИММУНОМОДУЛЯТОРА ТИМАЛИНА НА МОРФО- БИОХИМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ, БОЛЬНЫХ ФЛЮОРОЗОМ ОВЕЦ

Использование кальция глицерофосфата из расчета 0,05 г на 1 кг живой массы, инъекции тетравита внутримышечно и тималина обладают выраженным иммуно-корректирующим действием. Следует полагать, что выраженный иммунотерапевтический эффект объясняется наличием в их составе биоактивных действующих начал.

Ключевые слова: флюороз, гомеостаз, тималин, гематология, морфология, фоновые показатели, опытная группа, контрольная группа.

Almuratova A.B., Siyabekov S.T., Turyspayeva Sh.D., Bimbetov M.N., Tleualieva T.E.

INFLUENCE ON MORPHOLOGICAL IMMUNOMODULATOR TIMALIN AND MORPHOLOGICAL AND BIOCHEMICAL PARAMETRS, PATIENTS WITH FLUOROSIS SHEEP

The use of calcium glycerophosphate rate of 0.05 g per 1 kg of body weight, injected intramuscularly and tetravita thymalin immunocorrective have a pronounced effect. It must be assumed that the expression immunotherapeutic effect can be explained by the presence in their composition of bioactive active ingredients.

Keywords: fluorosis, homeostasis, timalin, hematology, morphology, background values, the experimental group and a control group.

Кесте – 1. Флюорозбен ауырған қойлардың морфологиялық көрсеткіштер

Зерттеу күндері	Топтар	Көрсеткіштер														
		(WBC)Лейкоциттер, М/мм ³	(LYM)Лимфоциттер,%	(MON)Моноциттер, %	(GRA)Гранулоциттер, %	(RBC)Эритроциттер, М/мм ³	(MCV) Эритроциттердің орташа көлем, f1	(Hct) Гематокрит, %	(MCH) Гемоглобиннің эритроциттағы орташа көрсеткіші, pg	(MCHC) Гемоглобиннің эритроциттағы орташа концентрациясы, g/dl	(RDW) Тромбоцит анизцитозының көрсеткіші, g/dl	(Hgb)Гемоглобин, g/dl	(PLT)Тромбоциттер, М/мм ³	(MPV) Тромбоциттердің орташа көлемі, fl	(Pct)Тромбоцитокрит	(PDW)Анизцитоз көрсеткіші, %
1	Т	6,47	51,6	5,98	30,4 2	7,24	30,34	21,64	9,1	28,60	13,70	8,90	641,3	6,70	0,25	8,61
	Б	6,16	51,0 8	5,83	30,6 4	7,21	29,76	23,96	9,0	28,48	13,63	8,32	623,6	7,85	0,29	8,73
7	Т	5,9	3,0	6,9	6,8	15,3	1,4	28,8	16,5	9,0	23,0	10,0	70,5	32,2	13,6	14,8
	Б	1,3	2,2	5,5	9,7	13,5	15,9	9,8	14,4	7,0	18,3	18,3	53,2	10,6	3,4	4,4
14	Т	18,4	4,3	20,1	1,1	31,5	1,6	37,5	22,5	20,5	24,0	18,2	60,0	34,0	14,4	12,9
	Б	11,2	3,2	51,5	2,7	15,0	17,9	14,9	11,8	11,4	20,0	22,4	61,6	11,8	10,3	7,3
21	Т	28,6	5,3	30,1	1,6	49,4	1,9	47,9	33,6	27,0	29,5	24,2	65,1	32,1	14,8	17,5
	Б	14,9	4,0	16,6	10,6	15,7	19,6	17,5	26,7	11,8	20,2	34,0	56,6	7,6	13,8	10,2
28	Т	50,1	4,1	19,1	1,6	76,6	1,7	62,1	44,1	21,4	23,2	32,4	53,1	31,3	14,0	16,1
	Б	27,4	2,6	18,0	10,5	7,3	17,3	23,2	25,7	6,7	20,0	24,5	53,2	6,1	6,9	8,0

УДК619:614.31

Алпысбай Б.,Буралхияев Б.А.

Казахский национальный аграрный университет

ВЛИЯНИЕ МЕРКАЗОЛИЛА И ГЛЮТАМАТА НАТРИЯ НА ПОКАЗАТЕЛИ ЛИПИДНОГО ПРОФИЛЯ И МИКРОЭЛЕМЕНТНОГО ОБМЕНА У ТЕЛЯТ КАЗАХСКОЙ БЕЛОГОЛОВОЙ ПОРОДЫ В ЭКСПЕРИМЕНТЕ

Аннотация

Состояние экспериментального гипотиреоза сопровождалось изменением некоторых показателей липидного обмена. Уровень липидов увеличился в обеих опытных группах, однако, степень изменения содержания этого элемента была достоверно больше при гипертиреозе, что подтверждает данные о связи между активностью ЩЖ и содержанием липидов высокой плотности в отдельных биосубстратах. Полученные данные наглядно демонстрируют влияние тиреоидного статуса на липидный обмен с преобладающим действием экспериментального тиреотоксикоза на показатели различных видов обмена в организме животных.

Ключевые слова: мерказолил, глютамат натрия, липидный обмен, микроэлементы.

Введение

При производстве говядины решающим звеном в повышении продуктивности скота является полноценность рационов, которая достигается путем улучшения качества кормов, благоприятным соотношением, в них компонентов, а также обогащением их добавками, содержащими стимуляторы биологического, биотехнологического и химического происхождения. К таким добавкам относятся продукты микробиологического синтеза, соли макро- и микроэлементов, препараты витаминов, ферментов, аминокислот, антибиотиков, транквилизаторов, антиоксидантов и т.д. В настоящее время в нашей стране насчитывается около 30 наименований различных веществ, применение которых позволяет заметно увеличить производство мяса при более экономном расходовании кормов. Причем в